

**Övergripande inriktningsbeslut för 2013 för
anslag 2:4 Krisberedskap samt
sammanställning av verksamhet som tidigare
delfinansierats av anslaget**

1. Inledning

1.1 Uppdraget

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fått i uppdrag att senast den 30 mars 2012 inkomma med en sammanställning av verksamhet som tidigare delfinansierats av anslaget och som under 2012 upphör eller fortsätter med annan finansiering. MSB ska även vid samma tidpunkt redovisa ett förslag till övergripande inriktningsbeslut för 2013 för hur medlen inom anslaget 2:4 Krisberedskap ska prioriteras (Fö2011/1887/SSK).

2. Förslag till övergripande inriktningsbeslut för 2013

2.1 Metod, bakgrund och avgränsning

MSB disponerar anslaget 2:4 Krisberedskap och fördelar det till särskilda krisberedskapssatsningar. Anslagets användning styrs av dess ändamål och finansieringsprinciper. Dessa innebär bl.a. att anslaget ska användas till verksamheter som ligger utanför det ordinarie ansvar som varje myndighet har för att säkerställa att den kan bedriva samhällsviktig verksamhet även när den utsätts för allvarliga störningar. Anslaget ska finansiera tvärssektoriella satsningar som bidrar till att stärka samhällets samlade krisberedskap eller den samlade förmågan att hantera kriser och deras konsekvenser. För att anslaget snabbare ska kunna riktas in mot nya prioriterade behov ska MSB årligen besluta om en inriktning för anslagets användning som ska vara styrande för fördelningen av anslagsmedlen. Inriktningen skickas ut till de myndigheter som kan söka medel från anslaget. (MSB dnr 2012-172) Denna redovisning bygger på MSB:s inriktningsbeslut.

I arbetet att ta fram inriktningen har MSB utgått från regeringens skrivelse Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (2009/10:124). Inriktningen bygger även på andra inriktningar, strategier och handlingsplaner för specifika verksamheter inom krisberedskapen.

Därutöver har de sex samverkansområdena Ekonomisk säkerhet, Geografiskt områdesansvar, Farliga ämnen, Skydd undsättning och vård, Teknisk infrastruktur samt Transporter bidragit med behovsanalyser samt förslag till

prioriterade områden till inriktningen. Samverkansområdenas underlag bygger på gemensamma behov som bland annat har identifierats i myndigheternas risk- och sårbarhetsanalyser.

Förslaget till övergripande inriktning för anslagets användning reglerar inte medel till kommuner och landsting för deras uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, medel till frivilliga försvarsorganisationer eller bidrag till forskningsverksamhet. Dessa medel regleras i andra processer. Förslaget till övergripande inriktning omfattar inte heller verksamhet som är undantagen från finansieringsprinciperna under en övergångsperiod.

2.2 Inriktning för 2013

Nedan följer, utan inbördes ordning, de områden som prioriteras 2013.

2.2.1 Förmåga att i samhällsviktig verksamhet motstå allvarliga störningar

För att minska risken för att en kris inträffar och för att begränsa de konsekvenser som en kris kan medföra behövs ett systematiskt säkerhetsarbete och utvecklad kontinuitetshantering: Detta bidrar till ökad funktionalitet för samhällsviktiga funktioner och ytterst ett resiliellt samhälle.

Förmåga i samhällsviktig verksamhet

- utvecklade metoder, verktyg, och riktlinjer för identifiering och prioritering av samhällsviktig verksamhet
- resultatmål för samhällets krisberedskap
- fastställda grundläggande säkerhetsnivåer för samhällsviktig verksamhet

Förmåga till risk- och sårbarhetsanalys

- utvecklad kunskap för att förbättra de sektorsvisa och sektorsövergripande risk- och sårbarhetsanalyserna
- utvecklade konsekvensanalyser på samhällsnivå
- en ökad förmåga att identifiera och hantera risker kopplade mot grundläggande värden, såsom sociala risker/social oro och antagonistiska hot

Förmåga till kontinuitetshantering

- stärkt kontinuitetshantering inom samhällsviktig verksamhet och då i synnerhet på sådana områden där samhällets funktionalitet kan vara allvarligt hotad, eller där fara för befolkningens liv och hälsa kan uppstå

- stärkt kontinuitetshantering ur informationssäkerhetsperspektiv och då särskilt i verksamheter som använder molntjänster (kommersiella eller i form av partnermoln) eller har outsourcat sin IT-drift

Förmåga till säkerhet i industriella informations- och styrsystem

- utvecklade gemensamma metoder och verktyg för att förebygga och hantera IT-relaterade risker och hot mot industriella informations- och styrsystem

2.2.2 Förmåga till ledning, samverkan och kommunikation

Möjlighet att leda och samverka inom och mellan olika organisationer och aktörer är centralt för att hantera olyckor och kriser. Kunskap, teknik och metoder behöver utvecklas för att hantera både det som är återkommande men också det oväntade.

Det övergripande målet för området ledning och samverkan är att utveckla och öka samhällets förmåga att hantera ledning och samverkan vid olyckor och kriser.

Arbetet med att utveckla och höja samhällets samlade förmåga till ledning och samverkan bör ske så att åtgärder riktade till lokal, regional och central nivå sker samordnat och kopplat till en övergripande struktur.

Övergripande modell och ramverk för ledning och samverkan vid olyckor och kriser

- en övergripande modell och ramverk för ledning och samverkan vid olyckor och kriser.

Förmåga till lägesbild och informationsdelning

- samlad förmåga till lägesbild och informationsdelning. Endast projekt som redan pågår inom området och projekt som är en direkt följd av projekt som drivits under 2012 kommer att prioriteras.

Förmåga till samordning och inriktning

- utvecklad förmåga hos länsstyrelserna att tillämpa sitt geografiska områdesansvar och stödja kommunerna genom att delta i utvecklingsarbetet som myndigheterna i SOGO och MSB tillhandahåller.
- motsvarande utveckling för myndigheter på central nivå.
- ett ökat samarbete över nationsgränserna på området för krisberedskap.

Förmåga till kriskommunikation och samordning av information

- ökad förmåga att kommunicera med allmänheten och via medierna vid kriser och olyckor

Förmåga till förstärkt ledning för centrala myndigheter

- ökad teknisk ledningsförmåga hos centrala myndigheter

2.2.3 Förmåga att mobilisera resurser

Samhället är i hög grad dimensionerat för vardagens krav, och ofta räcker de samhällsviktiga verksamheternas ordinarie resurser inte till vid större kriser. Det är därför viktigt att kunna mobilisera resurser för att kunna hantera en kris.

Förmåga till upptäckt, tidig varning och analys

- utvecklade effektiva verktyg för tidig upptäckt av risker eller hot
- utvecklade och väl fungerande rutiner för larmning
- stärkt förmåga till laboratorieanalys och forensisk analys

Förmåga att hantera förstärkningsresurser

- stärkt förmåga att ta emot och fördela nationella och internationella förstärkningsresurser

Förmåga till evakuering och utrymning

- förbättrade möjligheter till evakuering samt in- och utrymning av exempelvis sjukhus.

Förmåga att hantera större CBRNE-incidenter

- ökad förmåga att i samverkan hantera oavsiktliga och avsiktliga händelser med CBRNE
- ökat stöd till operativ personal inför allvarliga kriser

2.2.4 Förmåga till civilt försvar

Samhällets krisberedskap lägger grunden för det civila försvaret, dvs. förmågan i den verksamhet som ska bedrivas i händelse av krig. Därutöver kan vissa kompletterande åtgärder behöva genomföras av betydelse för civilt försvar.

- utvecklad kunskap inom ramen för den konceptutveckling som kommer att ske under de kommande åren som underlag för mer konkret planering och eventuella åtgärder längre fram i tiden.
- att vidmakthålla vissa totalförsvarsresurser i avvaktan på nya ingångvärden från konceptutvecklingen.
- myndighetsövergripande, gemensam planering för civilt försvar.

3. Övergångsverksamhet 2012

3.1 Metod och bakgrund

MSB fick i regleringsbrevet för 2010 i uppdrag att redovisa vilka verksamheter som myndigheter och affärsverk bedriver med medel från anslag 2:4 Krisberedskap anslagsposten 5 och som inte överensstämmer med de villkor för tilldelning av medel från anslagsposten som regeringen har angivit i budgetpropositionen för 2010 (prop.2009/10:1, bet 2009/10:FiU1 rskr 2009/10:42). MSB skulle också föreslå under vilka förutsättningar dessa verksamheter under en övergångsperiod även fortsättningsvis kan finansieras med medel från anslaget 2:4 Krisberedskap. MSB redovisade uppdraget i rapporten "Översyn av anslag 2:4 Krisberedskap – Verksamhet som inte överensstämmer med de villkor för tilldelning som anges i budgetpropositionen för 2010" (MSB dnr 2010-520) den 30 mars 2010.

I början av december 2011 fattade MSB beslut om fördelning av anslaget för 2012 (MSB dnr 2011-45). Regeringen hade då ännu inte tagit beslut om undantag från gällande finansieringsprinciper för sådan verksamhet vars finansiering under övergångsperioden fasas ut från krisberedskapsanslaget varför sådan kvarstående verksamhet inte omfattades av fördelningen. Ett beslut angående undantag från finansieringsprinciperna för MSB:s verksamhet kom den 20 december 2011 (Fö2011/1887/SSK). För Socialstyrelsen gäller beslutet S2011/S2011/11335/FS och för Statens energimyndighet beslutet N2007/8916/E(delvis) som undantag. Sammanställningen av verksamheter som tidigare delfinansierats av anslaget och som under 2012 upphör eller fortsätter med annan finansiering baseras på dessa dokument.

För övrig verksamhet som identifierades i rapporten har något undantagsbeslut inte tagits, varför denna verksamhet inte längre finansieras via anslag 2:4 Krisberedskap under 2012.

3.2 Ansvarsprincipen och finansieringsprinciperna

Anslag 2:4 Krisberedskap står hos många aktörer fortfarande för finansieringen av en stor del av de krisberedskapsåtgärder som vidtas, och detta gäller särskilt på regional nivå. Eftersom kriser och extraordinära händelser uppstår sällan avsätter de ansvariga aktörerna inte alltid de egna resurser som krävs för att anslaget ska få full effekt. Det är därför viktigt att regeringen för en diskussion med berörda myndigheter om hur ansvarsprincipen ska tillämpas och hur finansieringsansvaret ska tas. En förutsättning för att medel från anslag 2:4 Krisberedskap ska få full effekt är att

myndigheter med ett ansvar för krisberedskapsuppgifter också avsätter de medel som behövs för att säkra den egna förmågan.

Vi befinner oss fortfarande i en omställningsprocess vad gäller de nya finansieringsprinciperna där den tydligare ansvarsprincipen fortfarande inte har fått fullt genomslag. Enligt de nya principerna ska anslaget vara flexibelt och inte längre finansiera satsningar av mer långsiktig karaktär. För vissa myndigheter har en stor del av den mer långsiktiga verksamhet som inte längre stämmer med ansvarsprincipen från och med 2012 lyfts bort från anslaget. I andra fall behöver finansieringsansvaret ytterligare klaras ut så att en långsiktig finansiering kan säkras innan åtgärderna fasas ut. MSB menar att vissa myndigheter på sikt behöver en mer långsiktig finansieringslösning, som underlättar deras krisberedskapsarbete och minskar deras beroende av projektfinansiering via krisberedskapsanslaget. Detta gäller särskilt länsstyrelserna.

Gemensamma åtgärder utförs ofta i etablerade nätverk som i flera fall kommit till tack vare anslag 2:4 Krisberedskap. Hur dessa nätverk ska finansieras framöver med tanke på de nya finansieringsprinciperna och den tydligare ansvarsprincipen bör MSB utreda ytterligare. Detta för att finna en långsiktig lösning på hur finansiering av nätverk och samverkansgrupper av stor betydelse för krisberedskapen ska säkras. En utgångspunkt bör vara att finna en lösning som säkerställer att värdefulla nätverk inte står och faller med anslag 2:4 Krisberedskap.

3.3 Sammanställning av övergångsverksamhet som finansieras av anslaget 2012

Nedan redovisas en sammanställning av verksamhet som tidigare delfinansierats av anslaget och som under 2012 upphör eller fortsätter med annan finansiering. MSB redovisar dessutom förslag till hur finansieringen för dessa verksamheter bör lösas efter 2012.

3.3.1 Sammanställning av verksamhet som finansieras 2012 som inte överensstämmer med finansieringsprinciperna

Myndighet/verksamhet	Beräknad kostnad 2012
Socialstyrelsen Beredskapslager, räntor och amorteringar	71 800 000
Statens energimyndighet Avveckling av oljelagringsanläggning	6 300 000
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap Bidrag Rekryteringsmyndigheten för PLIS Skyddsrum Länsstyrelsernas ledningsplatser	1 500 000 15 000 000 20 000 000
SUMMA	114 600 000 kr

3.3.2 Förslag till hantering av ovanstående verksamhet efter 2012

Eftersom Socialstyrelsens lager är lånefinansierade minskar flexibiliteten i anslaget vilket inte är förenligt med finansieringsprinciperna. Kvarvarande restvärde per 2012-12-31 (beräknat till ca 184 mnkr) bör därför hanteras av Socialstyrelsen med annan finansiering.

Vad gäller avvecklingen av oljelagringsanläggningen hos Statens energimyndighet ska kostnaderna för oljeanläggningen finansieras med högst 6,3 mnkr från anslag 2:4 under 2012. Driftskostnader och avvecklingskostnader efter 2012 bör hanteras av Statens energimyndighet med annan finansiering.

MSB lämnar bidrag till förvaltningen av Rekryteringsmyndighetens registersystem PLIS. Bidraget finansierar drift och förvaltning vilket innebär att det strider mot finansieringsprinciperna. MSB ser inte heller något behov av systemet i dess nuvarande utformning varför systemet bör avvecklas alternativt finansieras av kunder som har behov av de tjänster som systemet erbjuder.

Kontrollverksamheten av skyddsrum samt åtgärder för att nationellt vidmakthålla kompetens inom området är årligen återkommande och av förvaltningskaraktär vilket strider mot finansieringsprinciperna. Ska MSB fortsätta hantera denna uppgift bör därför finansieringen (och anslagsmedel) överföras till myndighetens förvaltningsanslag (anslag 2:7).

Samtliga länsstyrelser har i ordningställda ledningsplaster. MSB finansierar kostnader för drift och förvaltning av dessa (el, hyra mm) och har flera gånger framfört att detta bör bli ett ansvar för respektive länsstyrelse i likhet med vad som gäller generellt för andra aktörer.

Vid motsvarande uppdrag 2011 klassificerades för MSB även Forskning och studier samt Förstärkningsmateriel som övergångsverksamhet. Som redovisades i budgetunderlaget anser dock MSB att dessa verksamheter även fortsatt ska finansieras av krisberedskapsanslaget.

Att anskaffa och förvalta förstärkningsmateriel som kommer andra aktörer till godo ligger i linje med finansieringsprinciperna. I takt med att räddningstjänstmaterielen för höjd beredskap (RUHB) kommer att utfasas uppstår möjligheter att istället anskaffa ny och ändamålsenlig förstärkningsmateriel. Framtida investeringar i ny materiel bör finansieras med anslag, i enlighet med MSB:s undantag från lånefinansiering i myndighetens regleringsbrev, för att inte binda anslaget långsiktigt.

Även den forskning som MSB finansierar kommer många aktörer till godo och bör därför även fortsatt finansieras med krisberedskapsanslaget. Budgeten för forskning uppgår också till väsentliga belopp vilket ytterligare talar för att verksamheten även fortsatt bör finansieras med krisberedskapsanslaget.